

DJEČJI PODLISTAK „HRVATSKE RIJEČI“

HRČKO

20. siječnja 2023.

Broj 220

ISSN 1821-3758

9771821375004

**Recitatori
u Osijeku**

**Yršnjaci -
Petar Turkalj**

Euharistija

Teško je...

**Hajdemo
na klizanje**

Kućice za ptičice

IMPRESUM

Izdavač: NIU »Hrvatska riječ«,
Trg cara Jovana Nenada 15/II, 24000 Subotica
Glavna i odgovorna urednica: Zlata Vasiljević
Urednica izdanja: Željka Vukov
Suradnici: Ivana Petrekanić Sič, Bernadica Ivanković, Marina Piuković,
Vesna Huska, Katarina Čeliković, Zoltan Sič, Nevena Gabrić,
Mirjana Crnković-Horvat, Slađana Husak, Mario Tikvicki i Petar Tikvicki
Lektor: Zlatko Romić
Tehnički prijelom: Thomas Šujić i Jelena Ademi
Ilustracije: Adrijana i Zoran Vukmanov Šimokov
Obrada fotografija: Nada Sudarević
E-mail: hrcko@hrvatskarijec.rs
Viber: 064/65-90-718

Podlistak »Hrcko« izlazi uz redovitu potporu
Pokrajinskog tajništva za kulturu i javno informiranje

Dragi čitatelji *Hrcka*!

Još jedna nova godina je pred nama. Što nam ona nosi nitko ne zna, ali ono što možete znati i mijenjati jeste vaš odnos prema drugima. Kako prema svojoj obitelji, prijateljima, starima, tako i prema prirodi i svemu onome što nas okružuje. Najjednostavnije za reći, a najteže za uraditi jeste da možemo svi skupa biti bolji. Često je to teško, ali vrijedi probati, a imate i dodatnih 345 dana (od izlaska *Hrcka*) za pokušaj.

Zimski broj *Hrcka* nam, nažalost, ne donosi snijeg kojeg svi (osim odraslih) željno čekamo. Baš bi bilo lijepo da malo zabijeli i da možemo uživati u čarima zime, u sanjkanju, grudanju... No, u *Hrcku* je sve moguće, pa čak ima i snijega. Pregledajte što smo sve pripremili za ovaj siječanjski broj.

Još jedna zanimljiva informacija: sve o *Hrckovom maskenbalu* i posjetu *Hrcka* vašim školama, možete pogledati na stranici 19., a onda znate što slijedi!

Vidimo se u veljači, do tada budite dobri i zdravi!

Željka

Zimski oratorij u Subotici

Vjera, razum i ljubaznost

Ovogodišnji zimski oratorij, kako bi okupio sve zainteresirane, male i velike, održan od 3. do 7. siječnja. Tako su na njemu mogli svi sudjelovati, osnovci kao polaznici, a srednjoškolci i studenti, te mladi radnici kao animatori. Zbog velikog broja zainteresirane djece, ali i lakšeg rada, osnovci su bili razdijeljeni u dvije uzrasne skupine. Svi oni bili su, kao i obično, razdijeljeni u četiri ekipe s kapitenima, a razlikovali su se po već ustaljenim bojama. I Zimski oratorij okupio je zavidan broj osnovaca, njih čak 120.

Teme ovogodišnjeg, sedmog po redu, Zimskog oratorija bila su tri aspekta duhovnosti: vjera, razum i ljubaznost, a u ulozi voditelja Zimskog oratorija našli su se braća Petar i Ivan Huska.

Kao i na svim dosadašnjim oratorijima atmosfera je bila odlična, a tijekom dana su se smjenjivale molitva, predavanja, igre, druženje, pjesma, ples, kuhanje, sportske aktivnosti, dramske, multimedijalne, kreativno-manualne radionice... Dio onoga što su ovih dana radili pokazali su roditeljima i jedni drugima na završnoj priredbi koja je održana u dvorani za tjelesno OŠ *Ivan Milutinović*. Također, proglašene su i pobjedničke ekipe, iako slobodno možemo reći kako su ovdje svi pobjednici jer su odlučili slobodno vrijeme iskoristiti na najbolji mogući način u druženju s vršnjacima, zabavi, igranju i duhovnom rastu.

Održavanje zimskog oratorija financijski su pomogli Hrvatsko nacionalno vijeće i Središnji državni ured za Hrvate izvan Republike Hrvatske.

Ž.V.

Nakon dvije godine ponovno u Osijeku

Bila je to subota, 17. prosinca. Kiša je padala cijelu noć i sve se činilo da će tako biti i tijekom dana. Djelovalo je kao sasvim običan dan, ali nije. Ekipe djece i njihovih učitelja okupljale se na parkingu iza subotičke katedrale spremne da krenu na put u Osijek. Tijekom vožnje autobusom pojavilo se sunce, a kiša je nestala kao da je nikada nije ni bilo. Uz put su se ukrcavali novi putnici, iz Đurđina, Berega, Monoštora, Sonte, Vajske. To su bili recitatori, najbolji recitatori na hrvatskom jeziku koji su pobijedili na 21. Pokrajinskoj smotri recitatora održanoj u studenome u Subotici. Hrvatska čitaonica ih je pozvala na nagradni izlet u Osijek. Nekada je to bila uobičajena aktivnost koja se ponavljala svake godine. Sada, nakon dvije godine stanke zbog pandemije, svi su još više bili uzbuđeni i sretni. Mnogima je ovo prvi puta, jer se prije i nije moglo putovati. Dječja sreća i njihovi osmjesi bili su glavno obilježje toga, na prvi pogled običnog (a znamo da nije) dana. Pogledajmo kako su se proveli.

U Osijeku je recitatore primio, pozdravio i s njima se podružio pročelnik Upravnog odjela za društvene djelatnosti Grada Osijeka **Dražen Alerić**.

U Dječjem kazalištu *Branka Miha-
ljevića* u Osijeku recitatori i njihovi
mentori pogledali su predstavu
božićne tematike *Što igračke žele*.

U Franjevačkom samostanu sv.
Križa na Tvrdi recitatore iz Vojvo-
dine su dočekali i obilno nahranili
tri krasna fratra, fra **Venancije**, fra
Miroslav i fra **Zoltán**.

Nezaboravni boravak u Osijeku
dodatno je začinio i neplanirani ali
svakako priželjkivani događaj, no-
gometna utakmica Svjetskog pr-
venstva između Hrvatske i Maroka
koju su usprkos svim aktivnostima
recitatori netremice pratili preko
mobitela te, pogađate i sami, i pro-
slavili na ulicama Osijeka. Pooooo-
seban doživljaj.

Božićna čarolija dopunjena je
vožnjom božićnim tramvajem *Za-
leđeno kraljevstvo* ulicama Osijeka.

Dan su završili *Adventom na Tvrdi*
koji se ne može opisati riječima.

Dojmovi: »Bilo je super!«, »Kada
će ponovno smotra?«, »Ja volim
recitirati.«, »Stekla sam novu pri-
jateljicu.«, »Kako je bilo moćno.«,
»Želim ovo ponoviti!«...

Nova prilika za to bit će već ove
godine na jesen kada će Hrvatska
čitaonica iz Subotice ponovno or-
ganizirati, sada već 22. Pokrajinsku
smotru recitatora na hrvatskom je-
ziku. Pripremite se na vrijeme.

B. I.

Lada Martinac-Kralj

Lajanje na svemir

Ako ste ljubitelj životinja i protivnik ste njihovog korištenja u znanstvene svrhe (a tko nije?), ovo je štivo za vas. Radnja se odvija 60-ih godina prošlog stoljeća kad je svemirska utrka bila na vrhuncu. Glavni lik je Marina, učenica osmog razreda. Šokirana je spoznajom do koje postupno dolazi, a to je kakva je prava uloga pasa lutalica za čije je šetnje zadužena. Ona doznaje da će se među njezinim četveronožnim prijateljima odabrati budući svemirski putnici baš kao što je i prvi pas u svemiru, kujica Lajka, bio svjesno žrtvovan. U Marini se javljaju brojna pitanja. Prije svega je li opravdana (zlo)upotreba životinja u znanstvene svrhe i može li uopće vjerovati odraslima da će se njezini psi sretno vratiti iz svemira. Veoma uzbudljiv roman s elementima krimića, pridodajmo još i elemente školske ljubavi, povijesni kontekst te interese svjetskih sila, vjerujem dovoljni su razlozi da poželite družiti se s ovom knjigom.

STIHO LJUPCI

Bude li

Baš me zanima
(reći ću svima)
kakve to zima
planove ima.

Bude li htjela
bit će sva bijela,
sašit će nježna odijela
krošnjama borova, jela...
A bude li joj volja,

zabijelit će i sva polja,
sve staze, sve planine,
obronke i strmine.

Bude li doista tako,
neće biti lako
birati što ćeš prije:
klizaljke, sanjke il' skije!

Boris Nazansky

Prelja Pavka

Pavka je još ko mala gledala cure na prelima i čekala kad će ona bit prelja, već jedared! Oma posli mise i posli užne počela se dotiravat – doveče na Velikom prelu i ona će bit prelja, prvi put. Čim se primundurila u nošnju i ogledala se u naninom ogledalu, bila je ko da se prosvitlila: pristala promizgivat i postala i prilipa i promućurna. Na Prelu preljsku pismu pročitla i svi su pomislili: »Pavka će bit političarka!«

PAVKA – skraćeno žensko ime Paulina

PRELO – 1. skup žena koje predu, sastanak prelja pri poslu; 2. večernji skup (većinom mladeži) na kojem djevojke pletu i pjevaju dok im se kasnije priključuju momci s glazbom pa sve završi sa zabavom i veseljem; 3. javna priredba u pokladno vrijeme, najčešće o Marin-danu (2. veljače) 4. obiteljska prela – održavana u povodu kolinja ili u povodu dočeka zeta

PRELJA – 1. žena koja prede; 2. sudionica prela (preljske priredbe)

PRIMUNDURIT – prebući se, obući drugu odjeću

PROMIZGIVAT – zanovijetati; smetati komu besmislenim riječima

PROSVITLIT – 1. učiniti svijetlim; 2. opametiti, urazumiti;

PROMUĆURAN – snalažljiv, domišljat u poslu

HRVATSKI JEZIK

Piše: Mirjana Crnković-Horvat

Glavni brojevi

Glavni brojevi često nam u govoru i pismu zadaju muku, jer nam ponekad djeluje da njihova pravilna uporaba nije prirodno ušla u naš govor pa nam djeluju neobično. Glavni brojevi oni su brojevi koji znače količinu – jedan, dva, tri itd. Glavni brojevi mogu se mijenjati pa pripadaju promjenljivoj vrsti riječi, što znači da neki od njih imaju svoje padeže. Brojevi jedan, dva, tri i četiri imaju svoju sklonidbu, a ostali glavni brojevi nemaju. Da bismo znali kako je koji broj pravilno upotrijebiti, moramo znati padeže. Upravo zbog pravilne upotrebe padeža u rečenici neobično nam je čuti npr. dvjema ženama, četirima biciklima i sl. No, ono što je nama u govoru neobično ne znači da je nepravilno jer ne mogu svi govornici biti jezični stručnjaci.

Zadatak:

Pravilno na crtu riječima napiši broj iz zagrade.

Ručao sam s _____ (2) sestrama.

Nastava se odvija u _____ (4) osnovne škole.

Prišla je _____ (3) mačkama.

Nema samo _____ (1) dječaka danas u školi.

UPOZNAJMO VRŠNJAKE

Zovem se **Petar Turkalj**

Učenik sam četvrtog razreda OŠ 22. oktobar u Monoštoru.

Obitelj: mama **Tatjana** (40), tata **Marin** (43) i brat **Marin** (8)

Izvannastavne aktivnosti: *plivanje*

ILI – ILI:

slano / slatko
kompjutor / društvena igra
stan / **kuća**
tenisice / cipele
meso / povrće
zima / **ljeto**
dan / noć
pješačenje / **bicikl**
jabuka / **kivi**
crvena / **plava**
film / knjiga
voće / čokolada

tamburaši / **zabavljaci**
tjelesni / **matematika**
pizza / odrezak
kemijska / olovka
čokolada / **vanila**
gazirano / **negazirano**
činčila / mačka
selo / **grad**
nogomet / košarka
kazalište / film
trenirka / traperice
sport / folklor

PREPORUČUJEM:

knjiga:
Thomas Taylor:
Malamander

pjevač:
Ed Sheeran

pjesma:
Detour:
Snijeg

film:
Kako je Grinch ukrao Božić

kompjutorska igrica:
Stumble guys

Volim: životinje
Ne volim: nepravdu

EKO JE COOL!

UŽIVANJE U BOJAMA ZIME

Zima bez snijega – zimi ni ne slič! Ipak, nije cool gubiti vrijeme na gundanje zbog boje zime (čak i iako je sve malo zamagljeno), već treba u svakom danu uživati i tako EKO DJELOVATI.

HRCKOVI EKOLOZI ne bi bili ekolozi da ne iskoriste svako godišnje doba i sve boje istoga – čak i zime bez snijega. Idemo van, najbolje – u šumu!

BUDI EKO U ŠUMI!

1. Zakorači u šumu i naglas ju pozdravi. Udahni – zimi je zrak zagađeniji, zato te šuma divno čistim zrakom časti. Gledaj. Slušaj. Miriši. Ako moraš, fotografiraj ili nacrtaj. Šumi šapni. Dodirni drvo. Pticama pričaj. Mahovinu mazi. Šetaj. Maštaj. Pozdravi sve koje susrećeš. – EKO JE UŽIVATI U PRIRODI

2. U radosti susreta sa šumom sjeti se i potrebitih. Zimi su to – gladne ptičice. Nema im hrane, osobito u gradu, pa je dobro da im pripremiš (i redovito stavljaš, jer one nauče i dolaze po hranu). Skupi češere, koje ćeš doma namazati istopljenom svinjskom mašću ili goveđim lojem i napuniti sjemenkama (proso, susam, lan, suncokret, pšenica, riža – sve neposoljeno, naravno). Češere ponesi i za doma, makar nekoliko – to će biti još jedan mirisni dašak prirode u vašem domu – EKO JE ŽIVOTINJAMA POMAGATI!

3. Znaš li za aplikaciju PTICE NA DLANU? Na putu doma (jer u šumi često nema internetskog signala) na ovoj aplikaciji možete potražiti pticu koju ste vidjeli. Aplikacija je besplatna, a nudi prepoznavanje ptica po obliku, po mjestu gdje je viđena i po boji. Kad odaberete koja je ptica (od svih ptica koje se susreću na teritoriju Srbije, a aplikacija ih nudi), možete za pticu koju ste vidjeli saznati vrstu, porodicu, engleski naziv, te veličinu, raspon krila, težinu, hranu i kratki opis. Najzanimljivije: imate opciju čuti ju i vidjeti u audio i video snimku! – EKO JE O ŽIVOTINJAMA I BILJKAMA UČITI!

4. Naravno, niste vi bacali smeće u šumi, ali ipak – vi šumu, koja je možda najljepši dio prirode, volite svim srcem. Zato – oslobodite ju smeća. Limenke, plastične boce i vrećice šumi ne trebaju! Pokupite na što naiđete i bacite po povratku doma u odlagališta za to. Šuma je poslije vašeg posjeta – još ljepša i čistija i sretnija! Svaka čast, vi ste šampioni! – EKO JE AMBALAŽU RECIKLIRATI!

5. Ispričajte prijateljima, rodbini i susjedima što ste u šumi vidjeli, čuli, namirisali, doživjeli i osjetili! Također, ako si na društvenim mrežama, iskoristi ih za EKO DJELOVANJE: postavi fotografije koje ste napravili kako biste i druge možda podsjetili i nadahnuli da pođu na zimski izlet u šumu. – EKO JE DIJELITI I DOBRE EKO IDEJE!

Eko zadaća ZA SIJEČANJ: izaberi jedan lijepi prizor u parku, na ulici ili u šumi i fotografiraj ga. U imenu fotografije (npr. SIJEČANJ 2023.) napiši mjesto i datum i postavi sebi podsjetnik da na isti datum u mjesecu fotografiraš to mjesto još 11 puta – svakoga mjeseca ove godine. Možeš, naravno, fotografirati sebe s prijateljima uz izabrani prizor, ali – poanta je na promjenama u prirodi! Bit će to zanimljiv projekt – osobito ako i fotografiraš u isto vrijeme.

U sljedećem broju idemo dalje, novim eko koracima!

Vesna Huska

Škrinja s blagom

TRČI PIVAC

Trči pivac po zidiću
U šarenom kaputiću.
– Aca-ca! Lipča ja,
Neg popina sna. /bratovljeva žena/

Kazivala **Teza Crnković**, Subotica

A-BE-CE

A-be-ce-de
Mačka prede
Na vr' grede;
Mačak mota
Preko plotu,
A mačići glede...

Kazivala **Liza Prčić**, Subotica

Zapisao **Ive Prčić**,

Bunjevačke narodne pisme, 1939.

Zrnca mudrosti

Tuđe poštuj, a svojim se diči.

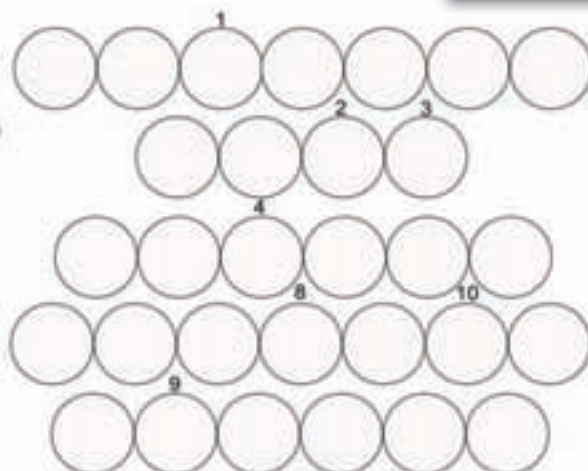
Dobar glas daleko ide, a rđav još dalje.

Od dobre volje nema ništa bolje.

SAKRAMENTI

Sveta pričest

Kada se spomene sveta pričest, svi se sjetimo svete mise. Svake nedjelje slavimo svetu misu jer je Isus na Posljednjoj večeri uzeo kruh i vino govoreći riječi: »Ovo je moje tijelo...« i »Ovo je moja krv...«. Najprije je svoje apostole poučio da ovo uvijek čine njemu na spomen. I Crkva to radi do današnjega dana. Na svetoj misi, na oltaru darovi kruha i vina se pretvaraju u Isusovo Tijelo i Krv. Kruh i vino i dalje isto izgledaju i istog su okusa, ali to više nisu samo kruh i vino. Izvana izgledaju isto, ali oni zaista postaju Tijelo i Krv Kristova. Živi Isus biva prisutan pod prilikama kruha i vina. Isus je ovim želio da stvarno živ, svojom krvlju i tijelom, zauvijek bude s nama. Kruh koji se pripravlja za svetu misu je beskrasni kruh u obliku hostije. Ako bismo jednu hostiju podijelili na dva ili više dijelova, u svakoj toj čestici bi Isus i dalje bio istinski, zaista i potpuno jednako prisutan. Isus može biti prisutan u isto vrijeme u cijelome svijetu, na svakoj svetoj misi. Dok o tome razmišljamo, sigurno se čudimo i divimo ovome velikom Isusovom daru. Isus nam pokazuje da on istinski njeguje, snaži i pomaže nam rasti. Možda neki ljudi nisu ni svjesni koliko vrijedi samo jedna sveta pričest. Pričest se ne može uspoređivati sa zlatom, novcem, niti bilo kakvim drugim bogatstvom. Sveta pričest je neprocjenjiva, jer je sam Krist u njoj prisutan. Sveta pričest vrijedi beskrajno!

Razmisli koje ćeš od ponuđenih riječi upisati u kalež, a koje iznad hostije. Potom brojevima označena slova upiši u kružice i dobit ćeš poznati naziv za svetu pričest.

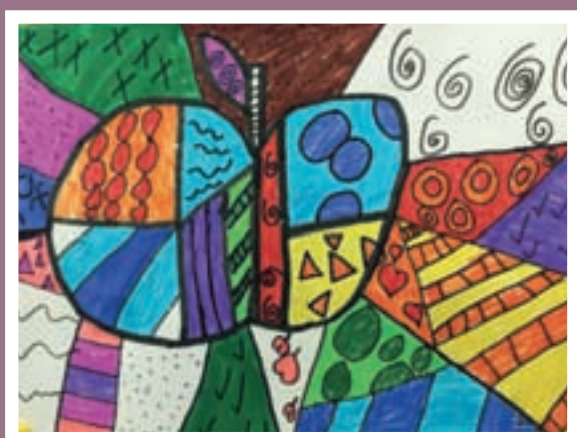
PŠENICA, KRV, BRAŠNO, VINO, HOSTIJA, GROZD, TRS, KRUH, VODA, TIJELO.

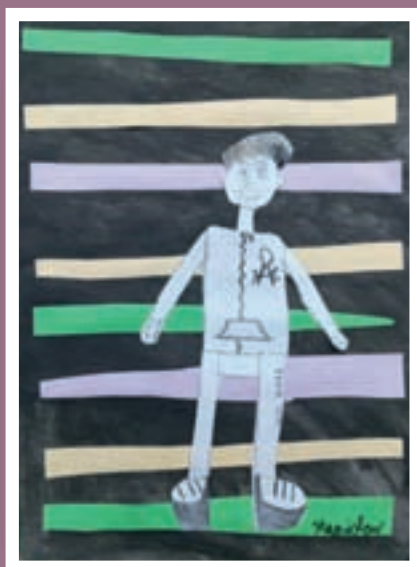
Aleksandra Petrović, 2.b –
OŠ 22. oktobar, Monoštor

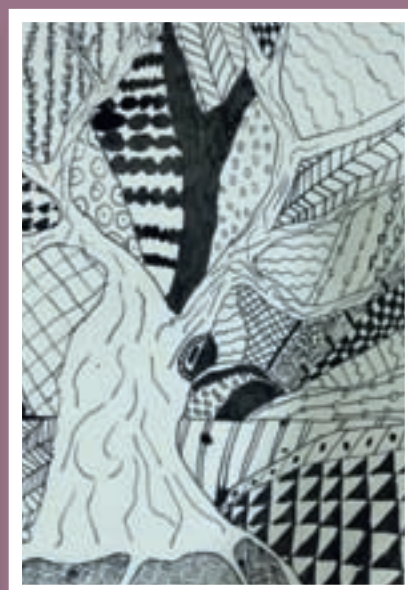
Emilia Tonković, 3.c – OŠ Ivan Milutinović, Subotica

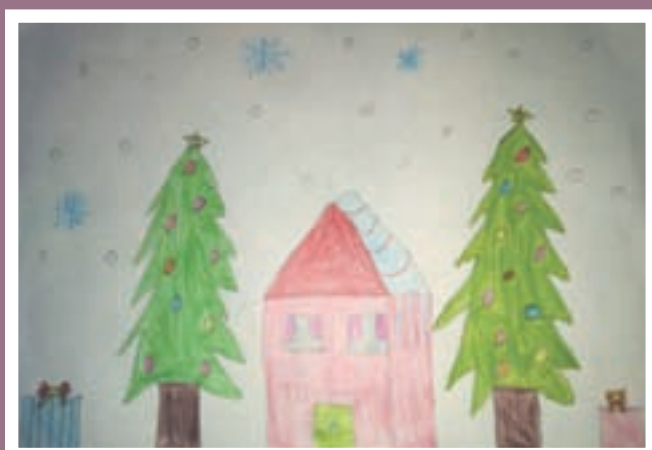
Daniel Šarčević, 3.c –
OŠ Ivan Milutinović, Subotica

Stanislav Sokolovski 3.4 –
OŠ Matko Vuković, Subotica

David Tikvicki, 4.4 –
OŠ Matko Vuković, Subotica

Teodora Gorjanac 4.r – OŠ Moša Pijade, Bereg

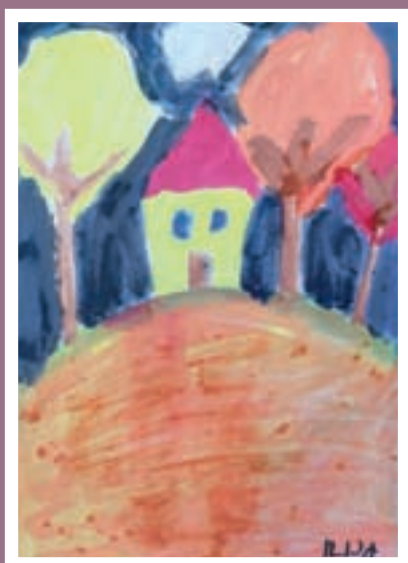
Saša Košec, 2.r – OŠ Moša Pijade, Bereg

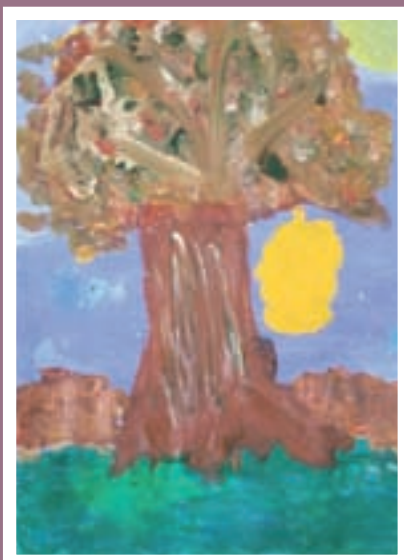
Lusija Rac Petin 3.c – OŠ *Ivan Milutinović*, Subotica

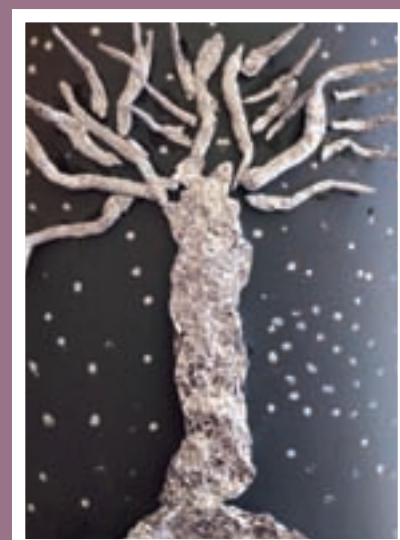
Marija Ivanković Radak 1.c –
OŠ *Ivan Milutinović*, Subotica

Ilija Matković, 3.4 –
OŠ *Matko Vuković*, Subotica

Petra Dekan 4.r –
OŠ *Ivan Goran Kovačić*, Sonta

Milan Marijanović 2.a –
OŠ 22. oktobar, Monoštor

Petra Kovač 4.a – OŠ 22. oktobar, Monoštor

Viktorija Petrović i
Bojana Mihajlović
3. r – OŠ 22. oktobar,
Monoštor

TEŠKO JE...

SCENA PRVA: Koliko god je baka Ljiljino pismo Sari dalo utjehu, njeno malo srce je ipak – s vremena na vrijeme – jako plakalo. Sprovod u božićno vrijeme obilježio je sve blagdane i sam doček Nove godine. Svi su iz obitelji nekako samo osjećali potrebu da budu doma i želju da ti dani što prije prođu. Sara je skoro svakoga dana išla kod Jure, da malo izađe iz stana u kojem je, kraj božićnog bora stajala bakina posmrtnica. Nije joj smetalo to što vidi baku, jer je njoj baka Ljilja bila i na toj fotki prelijepa, najljepše i najmilije žensko biće na svijetu (pored mama Maje), već to što nije znala kako prići mami kad su njoj suze u očima, a tata šuti i gleda u mobitel. Pogledao bi on u mamu često, s nekim bolnim grčem na licu, ali ni on nije znao što reći. Tara je također otišla skoro odmah poslije sprovoda – s tetom kod nje doma. Kad su se ona i Sara čule ili dopisivale, čula je kako teta i Tara skupa i plaču i smiju se i gledaju filmove i idu van, a njoj to nikako nije bilo jasno.

SCENA DRUGA: Klizanje je Juri jedna od omiljenih aktivnosti zimi. Sara, premda je Juri rekla da voli klizanje i dobro kliže, uspješno – izbjegava isto. Jure bi svakoga dana išao, a Sara je polovicu puta rekla da joj se ne da ili je imala neki »dobar izgovor«. Od nekoliko puta koliko su otišli skupa, Jure je klizao, klizao, klizao i ponekad padao, a Sara je malo klizala, najviše stajala uz ogradu s čajem u ruci i – bila prelijepa. Jure je naslutio da ona baš i ne kliže dobro jer se jako boji, ali nije htio gnjaviti, jer je uživao u svakom pogledu na nju.

SCENA TREĆA: Sara je par puta vidjela kako je Jure na klizanju (preko »trenutnih«) i nije joj smetalo, jer je znala nekako da je ona Juri zbilja posebna. Vidjela je tamo u pozadini i druge cure i dečke koje nije poznavala, ali jednostavno, kao da je to bilo u redu. Ono što je boljelo, greblo i peklo u prsima i trbuhu bilo je nešto drugo, nešto što ni Jurine nježne riječi, pa ni zagrljaj i blagi poljubac (nisu još stigli do »pravog« poljupca – nekako su to čekali ovih blagdana, ali...) nisu mogli zacijeliti, tek malo ublažiti.

SCENA ČETVRTA: Mama je kuhala ili nešto radila u kuhinji kad je Sara pošla Juri u četvrtak predvečer: »Idem, Majo«. To je bila nova Sarina luda ideja – zvat će mamu po imenu. »Majo...«, čula je mamin glas, »Ne može, Maja, Saro, ne može samo...« i neki grcaj. Utrčala je u kuhinju i uzela joj lice među dlanove: »Mama, mama...« šaptala je i brisala mami suze koje su klizile jedna za drugom niz njeno lice u grču, »znam da je teško... ali nisi sama, Majo... tu sam... i meni jako fali, tu unutra...« Zagrljene su plakale neko vrijeme i – kao da je Ljiljin smjeh bio tu negdje...

(vh)

Marta prede

Zima je. Nema snijega, nije ni hladno, sve te nešto svrbi da izađeš van. A u kući obitelji Kopilović sve je užurbano, ko na kolodvoru. Svi nešto dogovaraju, nešto donose, mobiteli su vrući od razgovora. Nove haljine, cipele, frizura i šminka. Dan je za obiteljsko bunjevačko prelo na kojem se okupljaju svi, i djeca i odrasli. Nekadašnje prelo, znala bi pričati majka, okupljalo je u zimskim danima mlade žene uz preslicu, a nije moglo proći bez momaka, pjesme i dobre hrane. U novije se vrijeme prela priređuju u većim dvoranama i restoranima, a važno je za prelo biti dobro spremljen, imati novo ruvo.

Marta je najmlađa u svojoj obitelji, već joj je punih deset! Da, da, mlađa je od brata Andrije i sestre Antoinje, mlađa je punih šest godina! Kako je ovo dvoje starijih rođeno istog dana, nije preteško odgonetnuti po čemu su isti, zar ne? Blizanci su u kući harali sve do prije desetljeća kada je na opće iznenađenje rođena ona, punoglasna i vrlo živahna curica. Tako se dogodilo da je na svijet stigla Marta, djevojčica s glasom kao iz zvučnika! I kao mala, mogla je glasom nadjačati radio i televiziju! Stoga ne čudi što su se svi trudili što prije ispuniti njezine potrebe kako bi ju utišali. Tako je brzo dobivala vodu, hranu, slatkiš, a kasnije i igračke. No, ona haljine nije voljela, nije voljela niti prela i zabave na kojima bi se pokazivala kao tiha i mirna djevojčica. A dvoje spremnih za prelo bili su ko zapeti luk u očekivanju polaska.

Na prelo – ne, neće ići. Svojim poznatim pogledom Marta je nagovorila svog oca, slabog na najmlađu kćerku, da ju odveze na salaš gdje sve pršti od života. Doći na salaš znači biti u centru pažnje majke i dide, kako zove svoje omiljene likove. Ovdje je lako dobiti sve što poželiš! Utrčavanje u avliju značilo je pozdraviti dvije mace, a Vicko je zalajao od radosti već pri njenom glasnom otvaranju kapije. Pretrčala je dvorište uz grleni zvuk, pregledala nove piliće ušuškane u staroj toploj kuhni, a nije preskočila ni dvije svinje koje nisu širile ugodan miris. Pregled životinjskih prijatelja završio je pogledom u susjednu avliju u kojoj je ponosno stajao ždričac! Zbog njega bi i ona mogla živjeti na salašu jer ga smije ponekad jahati. Avantura na biciklu nije dugo trajala. Dok je vjetar uzimao zalet, Marta ga je imitirala i glasno fijukala i zviždila, a onda je navalila olujna kiša. Najbrže što je mogla sakrila se pod ambetuš.

Dida Grgo je dekimom pokrio sklopčanu Martu i uveo je u toplu kuhinju u kojoj se na stolu našlo sve što bi smrznuta miljenica mogla poželjeti. Topli kakao, kokice, a na tanjuru puno toplih fanaka! »Majka zna fanke zakuvat kako triba«, govorio bi dida. Marta je polako ispijala kakao, pojela fanak s pekmezom od zerdelija (marelica) i potom sjela uz toplu peć, uz koju su već ležali krznjeni ljubimci. Majka i dida zimi uz peć puste i mace, pa se Marta smjestila s druge strane. Kako se ugrijala, ubrzo je nastupila tišina. Samo se s obje strane peći čulo umirujuće pucketanje vatre i poznato prrr-grr-mrr.

Na telefonski poziv dida je kratko odgovorio:

– Marta prede.

Katarina Čeliković

ZIMSKA MODA

PRVE POČELE SU PADATI IZ .

DJECA SU SE JAKO RADOVALA! ODMAH SU PRIPREMILA .

- »VAŽNO JE TOPLO SE OBUĆI!«, REKLA JE MAMA ANI I MARKU I DODALA: »BRZO POTRAŽITE

ANA I MARKO OTVORILI SU I TRAŽILI ZIMSKU ODJEĆU. MARKO JE NAŠAO SVE, ALI ANI JE FALILA JEDNA .

- »KAKO ĆU PRAVITI ? KAKO ĆU VOZITI ? SMRZNUT ĆE MI SE «, JADIKOVALA JE ANA.

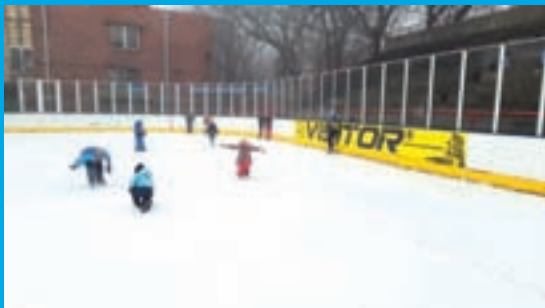
ZA TO VRIJEME JE U SUSJEDNOJ SOBI ZAVRŠAVALA PLETENJE I ČUVŠI NJIHOVU ŽURBU VIKNE: »ANA, DOĐI!«

ANI SU VEĆ KRENULE NIZ LICE, JER JE ZNALA DA JE MAMA NEĆE PUSTITI VANI NA BEZ RUKAVICA. ALI...

BAKINE NOVE BILE SU SPAS U PRAVI ČAS!

SANJKANJU I GRUDANJU TOGA DANA NIJE BILO KRAJA!!!

HAJDEMO NA KLIZANJE

POVIJEST KLIZANJA SEŽE U DALEKU PROŠLOST. JOŠ PRIJE 4000 GODI-
NA U FINSKOJ, KOJA JE ZEMLJA S PUNO JEZERA, LJUDI SU KLIZALI KAKO
BI BRŽE PRELAZILI S JEDNE STRANE NA DRUGU. PRVE KLIZALJKE IZRADI-
LI SU OD KOSTI.

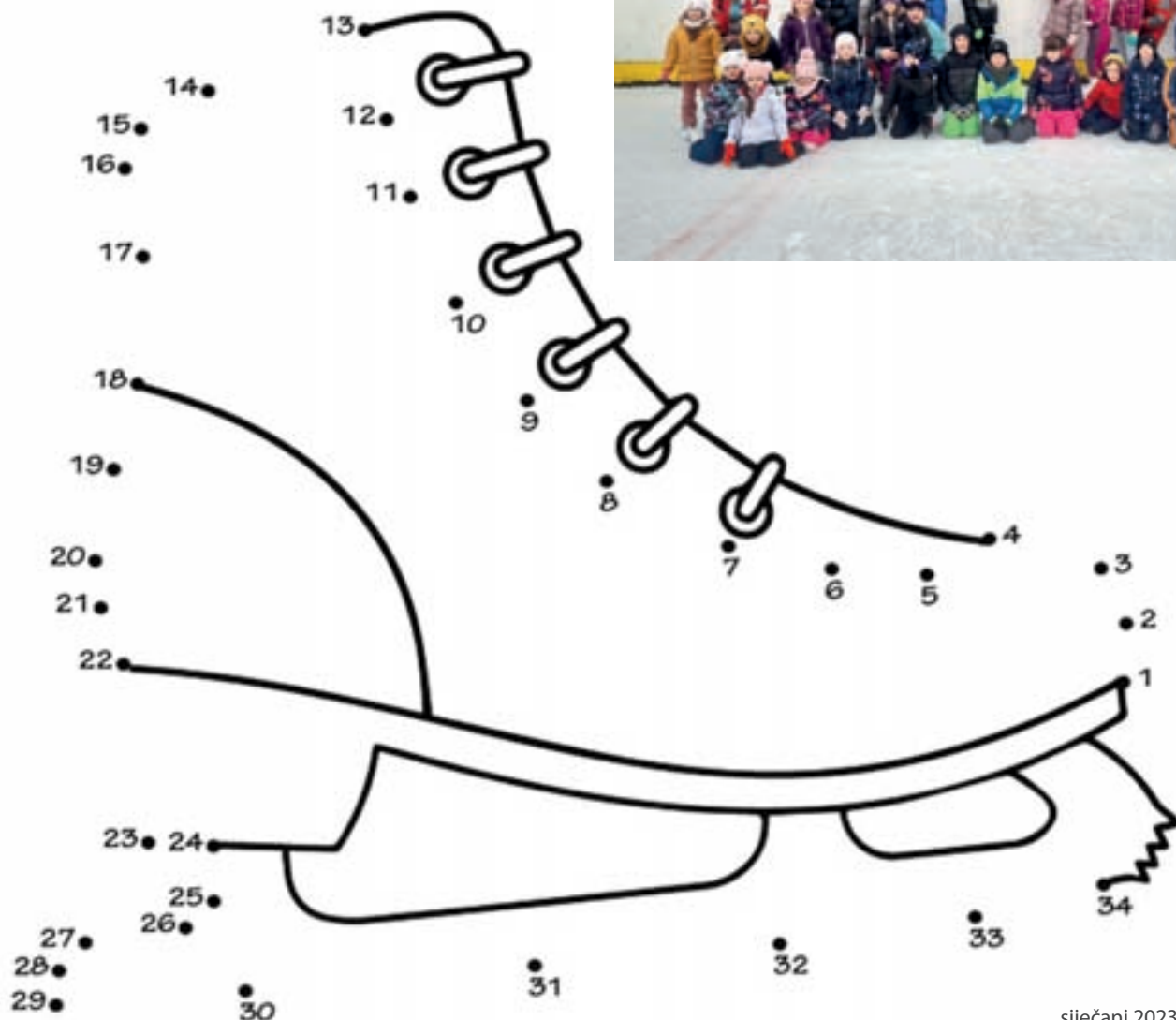
KLIZALJKA SLIČNA DANAŠNJOJ NASTALA JE KRAJEM 14. STOLJEĆA. NIZOZEMCI SU OŠTRILI DVA RUBA ŽELJE-
ZNIH OŠTRICA KAKO BI BRŽE KLIZALI DUŽ LEDA.

DAVNE 1856. GODINE JACKSON HAINES OD DVA NOŽA ZA KLIZANJE NAČINIO JE JEDAN I VEZAO GA ZA ČIZME.
VREMENOM JE DODAO I OŠTRICE KAKO BI SE MOGLI IZVODITI SKOKOVI. ON JE ZAČETNIK UMJETNIČKOG KLIZA-
NJA.

DANAS KLIZALJKE IZGLEDAJU SUVREMENO I MODERNO, A UMJETNIČKO KLIZANJE JE DANAS POSEBNA SPORT-
SKA DISCIPLINA.

HOKEJ NA LEDU JE SPORT U KOM, POPUT NOGOMETA, IMA DVA GOLA ALI SE TIMOVI NATJEČU NA KLIZALJKA-
MA DOBACUJUĆI PAK.

OVI ZIMSKI SPORTOVI SVOJE AKTERE ČINE ZDRAVIMA,
JER JE LED PRIRODNI INHALATOR. STOGA, AKO IMATE PRO-
BLEMA S PREHLADAMA I DIŠNIM ORGANIMA, POŽURITE
NA LED!

V♥LIM VOJV♥DINU

Ako ste se odmorili od blagdana, vrijeme je za novo polugođe u školi i nova pitanja o našoj prekrasnoj Vojvodini. Provjerite svoje znanje ili naučite nešto novo.

1. U kojem vojvođanskom mjestu je rođen poznati akademik i svjetski priznati znanstvenik Gajo Alaga?

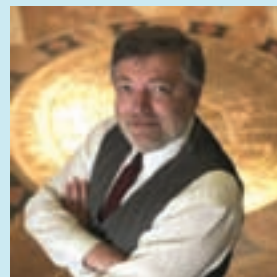
- a) u Lemešu
- b) u Sonti
- c) u Novom Sadu
- d) u Slankamenu

Akademik **Gajo Alaga** (1924. – 1988.) bio je nuklearni fizičar svjetskog glasa. Predavao je na nekoliko inozemnih sveučilišta. Na njegov prijedlog (Dubna, 1968) stvorena je mreža međunarodnih regionalnih centara za nuklearnu fiziku. U fizici su poznati pojmovi Alagin model i Alagina pravila.

2. Hrvoje Prčić, rodom iz Subotice, je od prvog broja, a to je gotovo već dva desetljeća, glavni urednik hrvatskog izdanja kojeg svjetskog časopisa?

- a) *Disney*
- b) *National Geographic*
- c) *Time*
- d) *Rolling Stone*

Hrvoje Prčić je rođen 1954. godine u Subotici. Živi i radi u Zagrebu kao novinar i urednik. Inače potječe iz ugledne obitelji bunjevačkih Hrvata: njegov djed **Ive Prčić** (1894. – 1959.) bio je sakupljač narodnih umotvorina, pisac i istaknuti kulturni radnik, a otac **Ive Prčić mlađi** (1927. – 2002.) učitelj, pisac i bibliograf. Bio je urednik brojnih novina.

3. Kako se u narodu zove poznata tržnica u Novom Sadu?

- a) zelena pijaca
- b) kod Kineza
- c) čičak pijaca
- d) najlon pijaca

Kažu da ako hoćeš osjetiti bilo nekog grada, doista doživjeti neko mjesto, potrebno je obavezno posjetiti tržnicu. I Novi Sad ima svoje tržnice. Ova je najveća i vjerojatno najvažnija. Procjenjuje se da nedjeljom ovu tržnicu posjeti i više od 50.000 ljudi.

4. Prije koliko godina je izašao prvi broj Hrvatske riječi?

- a) 10
- b) 20
- c) 30
- d) 40

Ove godine, točnije ovog mjeseca, 31. siječnja, proslavit ćemo okrugli jubilej od izlazenja prvog broja obnovljenog tjednika pod starim nazivom *Hrvatska riječ*. Taj prvi broj je imao 28 strana i tiskan je u tiraži od 3.000 primjeraka. Čestitamo na velikom jubileju!

»Hrckov maskenbal« i posjeti

Dragi Hrckovi prijatelji!

Neki od vas nisu još niti imali prilike susresti se s Hrckom, a i stari Hrckovi znanci su se davno vidjeli. Eto nama prilike za novi susret.

Svi znate kako tijekom korone nije bilo dozvoljeno okupljanje, pa stoga nije bio održan niti Hrckov maskenbal, ali ove godine smo odlučili da će se Hrcko ipak susresti sa svima, no na razne načine.

Za učenike cjelovite nastave na hrvatskom jeziku u Subotici i okolici bit će organiziran Hrckov maskenbal u dvorani HKC-a *Bunjevačko kolo*, 9. veljače od 10 do 12 sati. Na njemu se očekuju učenici od prvog do četvrtog razreda sljedećih osnovnih škola: *Matko Vuković*, *Ivan Milutinović* (Subotica i Mala Bosna), *Matija Gubec* (Tavankut) i *Vladimir Nazor* (Đurđin), kao i predškolci vrtića na hrvatskom jeziku:

Marija Petković – Sunčica, *Marija Petković – Biser*, *Petar Pan* (Tavankut) i mališani iz vrtića iz OŠ *Vladimir Nazor* (Đurđin).

Nemojte brinuti, nije Hrcko zaboravio ni na ostalu djecu koja pohađaju izborni predmet Hrvatski jezik s elementima nacionalne kulture. Sve vas, odnosno vaše škole, će u narednom periodu (po dogovoru s ravnateljima i učiteljicama) Hrcko posjetiti, a možda i donijeti neke darove... Bit ćete na vrijeme obaviješteni!

Znate što vam je činiti. Što prije treba osmisliti, pa krenuti u izradu maski. Hrcko je svoju već pripremio, a vi se latite posla i krenite, jer uskoro se vidimo!

Ž. V.

HRCKOVI DETEKTIVI

**Točan odgovor iz prošlog broja:
Prvi broj Hrcka izišao
je prije 19 godina**

Nagrađeni detektivi:

1. Nikola Gabrić – OŠ *Matko Vuković*, Subotica
2. Marta Sudarević – OŠ *Ivan Milutinović*, Subotica
3. Iva Rudić – OŠ *Ivan Milutinović*, Mala Bosna
4. Andrej Kedveš – OŠ *Bratstvo jedinstvo*, Bezdan
5. Andrija Kujundžić – OŠ *Matko Vuković*, Subotica
6. Matea Krstin – OŠ *Ivan Goran Kovačić*, Senta
7. Valentina Vuković – OŠ *Avram Mrazović*, Sombor
8. Ivana Stantić – OŠ *Ivan Milutinović*, Mala Bosna
9. Petar Skenderović – OŠ *Matko Vuković*, Subotica
10. Martin Sudarević – OŠ *Matko Vuković*, Subotica

Nagradno pitanje:

Tko je u stripu bolestan?

a) Hrcko b) Zvezdana c) Ivica

KUPON

Odgovor:

Ime

Prezime

Adresa

Mjesto

Skola

Razred

Aleksandrova vrlo gladna gusjenica

Priprema:

1. Baby špinat operite i poslažite po dnu tanjura. Zrna grožđa prerežite na pola i poslažite kao tijelo gusjeničino. Od jagode napravite glavu.
 2. Od kokosa izrežite oči, ticala i noge. Noge poslažite ispod tijela.
 3. Odrežite kolut naranče i postavite na tanjur kao sunce, a zrake napravite od mrkve koju ćete narezati u tračice.
- Dobar tek!

Aleksandrovu vrlo gladnu gusjenicu je za vas pripremio **Aleksandar Sente**. Aleksandar pohađa treći razred OŠ Matko Vuković u Subotici. Trenira tenis i voli se igrati s prijateljima.

Vrijeme pripreve:
7 minuta

Potrebni sastojci:

grožđe

baby špinat

mrkva

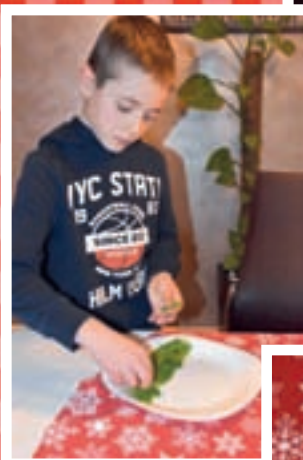
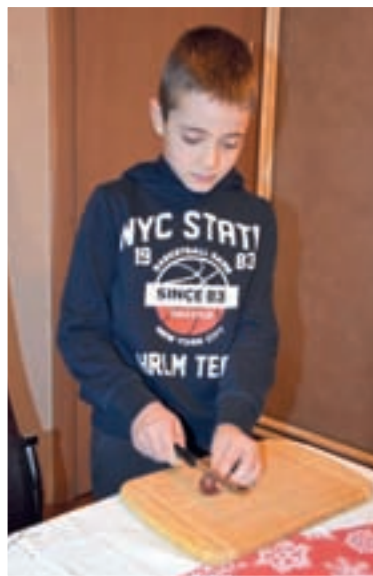
kokos

naranča

jagoda

Savjeti veterinara

Ljubimci s krilima

Ptice mogu biti izuzetno zabavni i interesantni kućni ljubimci. One su veoma društvene i inteligentne životinje. Mogu se vezati za vlasnika više od pasa i mačaka. Mnoge od njih ne podnose razdvojenost od vlasnika. Postoje razne vrste ptica

u svijetu koje je čovek »pripitomio« da mu budu kućni ljubimci. To su prije svega različite vrste papagaja i ukrasnih ptica, koje odlikuje ljepota boja i različitost kombinacije perja. Neke od njih su interesantne, jer im inteligencija omogućava da mogu naučiti govoriti po nekoliko riječi ili spojenih fraza.

Postoje i golubovi pismoonoše, koji su naučeni da prelaze i po nekoliko stotina kilometara kako bi prenijeli neko pismo ili poruku na udaljeno mjesto. Danas živimo u vremenu interneta, gde sms i Viber poruke stižu trenutno, ali poznato je čak i u povijesti da su hitne i bitne poruke prenosili upravo golubovi pismoonoše, jer su oni mogli lakše stići na udaljeno odredište, čak brže i od konjanika.

Osim specijalizirane hrane, ptice mogu jesti voće i povrće, dok su: avokado, luk, čokolada, gljive i sjemenke jabuke za ptice veoma štetne namirnice. Životni vijek ptica zna biti mnogo duži nego kod ostalih kućnih ljubimaca. Kakadu živi preko 65, crveno-modra ara 80, a neke vrste papiga i ptica mogu doživjeti čak i 100 godina.

Spec. dr. vet. Mario Tikvicki

PRIČE IZ SKRIVENOG GRADA: NEUSTRAŠIVA DINA

Skriveni grad vrvi od priprema za »Najstrašnije igre na svijetu«, globalni spektakl u stilu Olimpijskih igara koji dočekuje najžešće, najsmrtonosnije i najstrašnije životinje iz cijelog svijeta koje se natječu za željnu titulu »najstrašnije životinje na svijetu«. Vječno optimistična kuoka po imenu Dina ima nemoguć san – pobijediti u »Najstrašnjim igrama na svijetu«. Nevoljko zamolivši pomoć drskog bivšeg prvaka, morskog krokodila po imenu Frankie, Dina mora prihvatiti sve izazove ove slavne igre. Njezin je cilj nadvladati sve natjecatelje i dokazati svom gradu da pravi šampioni dolaze u svim veličinama!

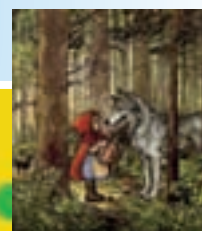
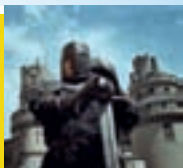
DJEČAK I TIGAR

U dolinama Himalaja dječak siroče spašava mladunče bengalskog tigra od nemilosrdnih lovokradica koji su ubili tigrovu majku. Zajedno su krenuli u planine do samostana Taksang u Butanu, poznatog kao *Tigrovo gnijezdo* gdje su se budistički redovnici sklonili nakon kineske invazije na Tibet 1950. kako bi zaštitili te grandiozne velike mačke. Dječak i tigar će zajedno mo-

rati proputovati stotine milja i preživjeti ekstremne vremenske uvjete kako bi stigli do tigrovog novog doma visoko na Himalaji. Njih će dvojica doživjeti jednu od najvećih životnih avantura: pravo prijateljstvo!

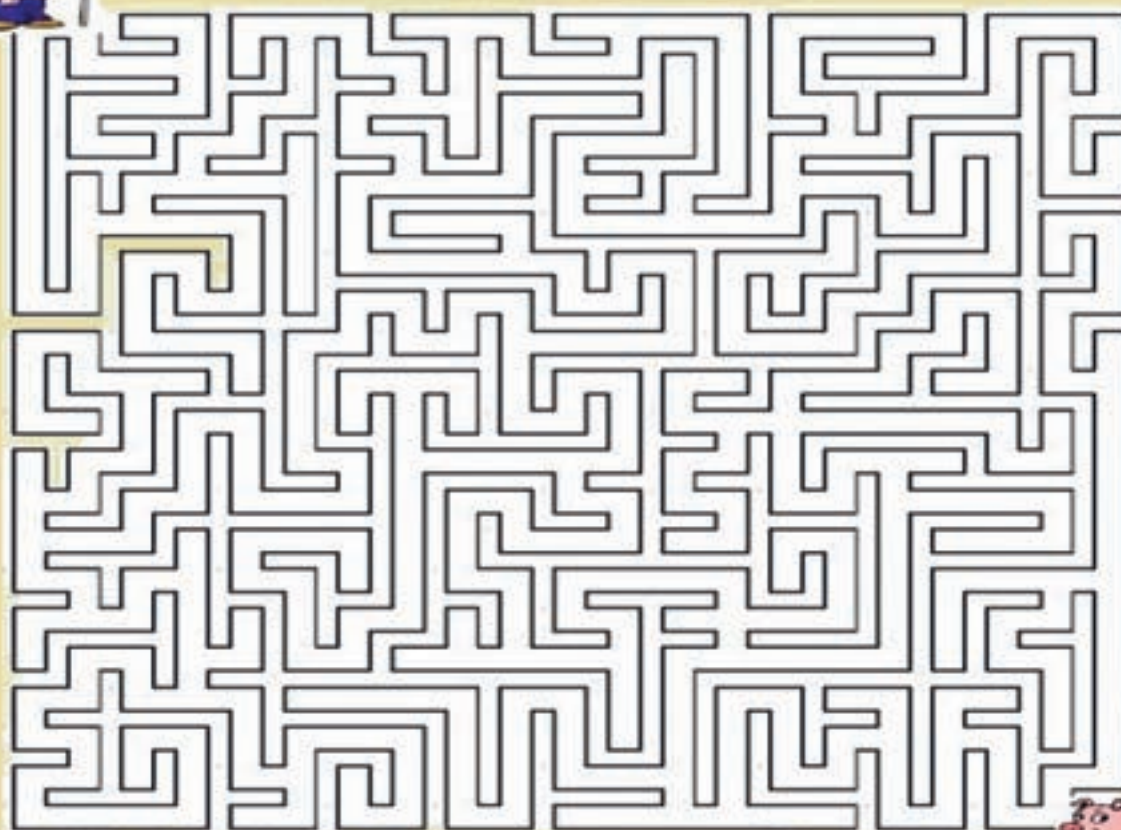
U osam smjerova pronađi i precrtaj sljedeće riječi: ZRAK, TRNORUŽICA, PAG, VILENJAK, PATULJAK, KONJ, SNJEGULJICA, DODO, PEPELJUGA, VJEŠTICA, ZMAJ, VITEZ, PINOKIO, VILE, BAJKE, RIJEKA, OTOK, Preostala slova dat će konačno rješenje. Upiši ga u kvadratiće ispod osmosmjerke.

A	C	I	Ž	U	R	O	N	R	T
P	R	Z	K	A	R	Z	V	P	A
I	E	E	V	Z	G	J	A	A	K
N	K	T	L	I	E	G	C	O	P
O	J	I	K	Š	L	I	N	E	E
K	A	V	T	A	LJ	E	P	D	D
I	B	I	V	U	LJ	E	Nj	O	N
O	C	I	G	Z	LJ	U	D	A	
A	L	E	M	U	I	O	T	C	K
E	Nj	A	G	K	O	T	O	A	A
S	J	A	A	K	E	J	I	R	P

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Pomozi farmeru

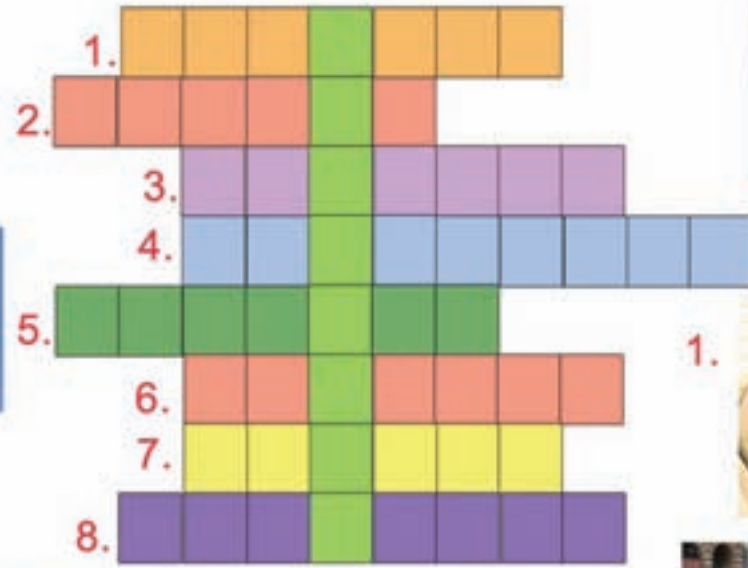

Krizaljke

Jerke

M

Riješite križaljku prema ponuđenim slikama i u označenim poljima dobit ćete konačno rješenje.

2.

3.

4.

7.

5.

6.

1.

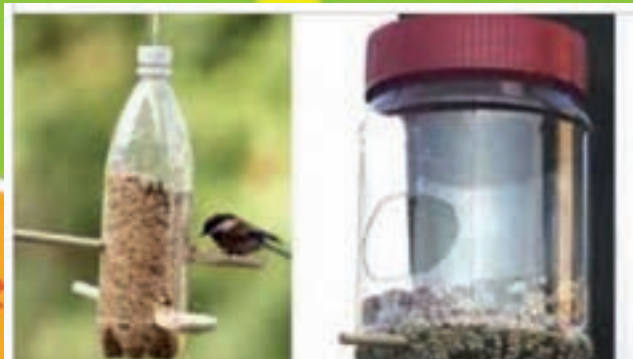
1.

8.

KUĆICE ZA PTICE

Što rade ptice stanišnice zimi? Jeste li vidjeli koju? Ptice stanišnice (vrabac, švraka, sjenica, zeba, golub, sova) ušušavaju se u prirodi i traže nešto za pojesti. Pomozite im i napravite kućicu u koju će se moći skriti i doći po hranu.

Evo nekoliko ideja: potrebne su vam boce ili plastična ambalaža, može i tetrapak, drvena kuhača, štapić za ražnjić ili grančice iz prirode. Dobar nož na plastiku, ali za taj posao pomoć potražite kod odraslih ili starijeg brata ili sestre. Prionite na posao, jer ptičice su sigurno gladne. Obavezno im stavite mrvice ili neko zrnevlje.

Križaljke

Mozgalice

Bojanke

Sa snijegom dođu i problemi

Broj 90

Tekst: Slađana Husak

Crtao: Petar Tikvicki

Ouf! Da znaš da je dosta...
ja sam skroz oznojan...

Nikada ne znaš što se može dogoditi, zato prilaz cesti mora biti čist...

Više smo od sat i pol vani...
Možda bismo ga trebali ući vidjeti!

Mislim da će vam šalica
toplog čaja dobro doći...

